

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЦЕНТР ОХОРОНИ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ПАМ'ЯТОК АРХЕОЛОГІЇ
УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ПОЛТАВСЬКОЇ
ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ПОЛТАВСЬКИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

ЗВІД
ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ:
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ

Новосанжарський район

УДК 908(477.53)
ББК 63.3(4Укр-4Пол)-7
3-43

Головна редакційна колегія:

Андрієць В. А., завідувач науково-дослідного відділу пам'яткознавства Полтавського краєзнавчого музею;

Волошин Ю. В., доктор історичних наук;

Годзенко В. Д., начальник управління культури Полтавської облдержадміністрації;

Киридон А. М., доктор історичних наук;

Кривошея В. В., доктор історичних наук;

Мокляк В. О., заступник директора з наукової роботи Полтавського краєзнавчого музею;

Супрун Т. Ю., учений секретар Полтавського краєзнавчого музею;

Супруненко О. Б., кандидат історичних наук;

Тягова О. М., кандидат історичних наук, директор Центру пам'яткознавства НАН України й УТОПІК;

Фасій Г. І., заступник начальника управління культури Полтавської облдержадміністрації;

Фесик К. Б., директор Полтавського краєзнавчого музею.

Упорядкування, підготовка до друку та передмова В. О. Мокляка.

Друкується за рішенням науково-методичної ради Полтавського краєзнавчого музею.
Протокол № 10 від 12 грудня 2007 р.

При передруку чи іншому використанні матеріалів посилання на джерело обов'язкове.

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область, Новосанжарський 3-43 район / Авт. тексту В. А. Андрієць, І. М. Гавриленко, А. В. Гейко, О. П. Єрмак, Г. П. Заїка, С. Л. Кигим, М. І. Лахижа, В. О. Мокляк, Г. М. Некрасова, О. О. Нестуля, В. А. Павленко. – Полтава: Дивосвіт, 2007. – 178 с., іл.

ISBN 978-966-7891-76-3.

ББК 63.3(4Укр-4Пол)-7

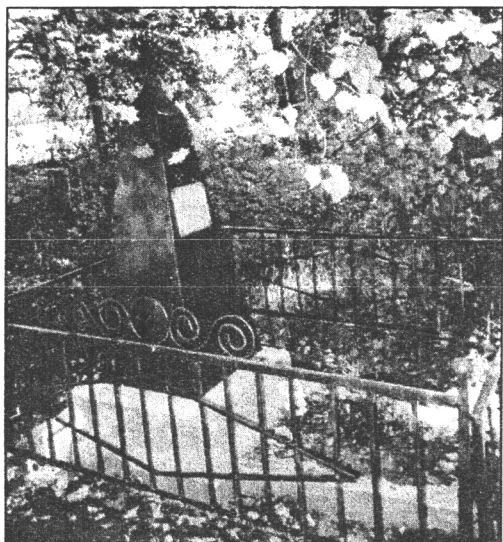
Пропоноване увазі читача видання розпочинає серію публікацій "Зводу пам'яток історії та культури України", що знаходяться на землях Полтавської області. Цей випуск присвячений пам'яткам природи, археології та історії, що розташовані на території Новосанжарського району Полтавської області.

ISBN 978-966-7891-76-3.

© Полтавський краєзнавчий музей, 2007.

© Автори статей, 2007.

© Дивосвіт, 2007.

У 1950-х рр. на могилі встановлено металевий обеліск (вис. 1,5 м) на двохступінчастому цегляному оштукатуреному постаменті (0,2х0,8х0,8; 0,2х1,0х1,0 м), у центрі якого пам'ятний напис: "Тут поховано забитого бандитами Пахомія Савича П'ятенка голова комітету незаможних селян с. Зачепилівки. 28.05.1882 – 23.05.23".

В. А. Андрієць

Кальницьке с., Супротивно-балківська сільська рада

164. Курган (арх.).

Знаходиться за 0,38 км на схід від села та за 1 км справа від дороги Нові Санжари – Супротивна Балка, поряд із польовою дорогою.

Обстежувався А. В. Гейком у 2002 р.

Висота 1 м, діаметр 30 м. Розорюється.

Джерела: Гейко А. В. Звіт про археологічні розвідки на території Новосанжарського району Полтавської області. – Полтава, 2003 // НА ЦОДПА ПКМ. – Од. зб. 04 – 334. – С. 10, рис. 13.

В. О. Мокляк, А. В. Гейко

Клюсівка с., Клюсівська сільська рада

165. Тетянин гай – ентомологічний заказник місцевого значення (природа).

Розташований у районі с. Клюсівка та смт Нові Санжари, в заплаві р. Ворскла, на території ДП "Новосанжарський держлісгосп".

Обстежувався А. Подобайло, Я. Дебелім у 2004 р.

Площа 11,9 га. Охороняється згідно з рішенням Полтавської обласної ради від 06.09.2007 р.

Багата ентомофауна включає рідкісні види – махаон, подалірій, поліксена, жук-олень, вусач земляний хрестоносець (занесені до Червоної книги України), богомол звичайний (включений до списку регіонально рідкісних видів). На гніздуванні зафіксовано 55 видів птахів, серед яких сорокопуд-жулан, кропив'янка рябогруда та сіра, синиця велика та блакитна, повзик, дрізд чорний та співочий, сорока. На території заказника наявні три озера, що сформувалися в старому руслі р. Ворскла. На них – угруповання глечиків жовтих, занесене до Зеленої книги України. Озера по периметру заросли широколистяними породами дерев. У підліску – глід звичайний, шипшина.

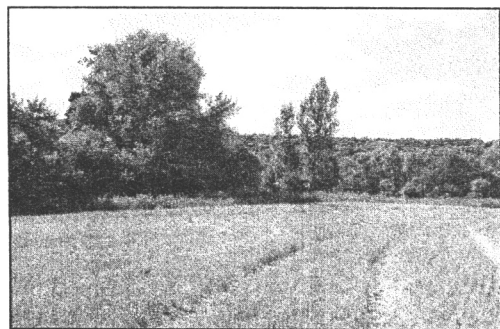
Джерела та література: НА ПКМ. – Од. зб. П.01-211. – Арк. 3; Жаботинський П. М. Перлина Новосанжарщини // Село Полтавське. – 2006. – № 11 (732). – 17 березня.

С. Л. Кигим

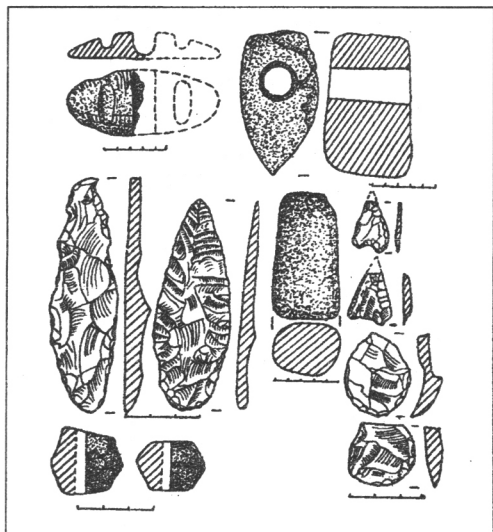
166. Поселення – кінець V – поч. II тис. до н. е. (арх.).

Знаходиться на північно-західній околиці села.

Обстежувалося О. Б. Супруненьком у 1984 р., І. В. Бовкуном, В. О. Мокляком у 1989, 1990 рр., О. М. Ткаченком у 1990 р.

Поселення Клюсівка, урочище Татарський бугор. Фото 2006 р.

Речі, знайдені на поселенні в околицях с. Ключівка: тчовник, кам'яна сокира, крем'яні кинджал і наконечник списа, товкач, наконечники стріл, скребки, пряслиця.

Розташоване в заплаві р. Ворскла, на її лівому березі. 29 пунктів розкидані на великій території між сс. Ключівка та Кунцеве. На поверхні зібрано велику кількість матеріалу, датованого широкими хронологічними рамками – від неоліту до скіфської доби. Серед знахідок домінує кераміка доби бронзи. Культурно-хронологічні комплекси представлені неолітом ямково-гребінцевої кераміки, ямною та катакомбною культурами, культурою багатоваликової кераміки, бондарихинською культурою, скіфським часом. Основний підйомний матеріал – уламки

Розкопки житла в урочищі Татарський бугор. Експедиція О. Коваленко. 2006 р.

вінець, стінок та денець ліпного посуду, досить часто прикрашеного характерним відповідно до своєї епохи орнаментом – ямковими вдавленнями, відтисками гребінця, пальцевими заціпами, наліпними валиками, проколами. Серед індивідуальних знахідок – кам'яні сокири та їх уламки, датовані ямною та катакомбною культурами, уламок античної скляної посудини, велика кількість уламків амфорної кераміки та виробів із кременю – відщепів, скребків, ножів, кинджалів, наконечник стріли, наконечники списів, ножі, камінні боли, зернотерки, кам'яний товкач від ступи, човник та ін.

У 2006 р. ділянка поселення в урочищі Татарський Бугор розкопувалася експедицією О. В. Коваленко. Виявлені знахідки відповідають загальній характеристиці підйомного матеріалу. Досліджено залишки житла доби бронзи (?). На жаль, детальніша характеристика розкопок відсутня, оскільки матеріал автором досліджень не опублікований.

Джерела та література: Супруненко А. Б., Гавриленко И. Н. Отчет о разведках в Нижнем Поворсклье и Поорелье в 1986 г. (Полтавская обл.). – Полтава, 1986 // НА ІА НАН України. – 1986/84. – Ф. е. 22131. – С. 20; Мокляк В. А., Отчет о разведках в Нижнем Поворсклье в 1989 г. – Полтава, 1989 // НА ПКМ. – Од. зб. 03 – 296. – С. 26, рис. 114 – 115; Мокляк В. А., Ткаченко А. Н. Отчет о разведках в междуречье рек Ворсклы и Орели (Новосанжарский р-н Полтавской обл.) в 1990 г. – Полтава, 1990 // НА ПКМ. – Од. зб. 03 – 344. – С. 14 – 16; 03 – 445. – Рис. 31 – 38; Сидоренко Г. О., Махно Е. В., Телегин Д. Я. Довідник з археології України: Полтавська область. – К.: Наук. думка, 1982. – С. 73, 75; Мокляк В. А. Археологические исследования в окрестностях Новых Санжар. – Полтава, 1990. – С. 110 – 112; Мокляк В. О. До археологічної карти Новосанжарського району // Пам'ятки археології Полтавщини. – Полтава, 1991. – С. 71 – 72.

В. О. Мокляк

167. Курганна група (арх.).

Знаходиться за 0,9 км на північний захід від села.

Обстежувалася О. Б. Супруненьком у 1986 р.

Розташована на піщаному відрозі борової тераси лівого берега р. Ворскла.

Наукове видання

**ЗВІД ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ:
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ**

Новосанжарський район

Відповідальна за випуск К. Б. Фесик

Редактор С. О. Пасішний
Художньо-технічний редактор Г. П. Грибан
Коректори Л. М. Калашник, С. О. Пасішний
Комп'ютерна верстка К. М. Маньковського

Підписано до друку 04.04.08. Формат 70х100/16.
Папір офсетний. Гарнітура BookmanC. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 14,5. Ум. фарб.-відб. 15,0. Обл.-вид. арк. 17,8.
Тираж 400 пр. Вид. № 42.

Мова українська

Видавець і виготівник: видавниче агентство «Дивосвіт».
36000, м. Полтава, вул. Жовтнева, 37.
Тел. (0532) 50-65-63, тел./факс (05322) 7-33-60.
Свідцтво про внесення до Державного реєстру
серія ДК № 866 від 22.03.02.